

INFORME 10/00, DE 26 D'OCTUBRE DE 2000
INTERESSOS DE DEMORA. CÀLCUL. DATA D'INICI DE LA MERITACIÓ.
PROCEDIMENT

ANTECEDENTS

El secretari general tècnic de la Conselleria de Presidència remet escrit a aquesta Junta, en què sol·licita l'emissió d'informe sobre les qüestions plantejades per la cap del Departament de Serveis Generals en escrit que adjunta a la seva petició i que transcrit literalment diu:

“L'article 99 del Reial decret legislatiu 2/2000, de 16 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques, fa referència al pagament del preu i, en concret, el punt 4 diu:

'L'Administració tendrà l'obligació d'abonar el preu dins els dos mesos següents a la data d'expedició de les certificacions d'obres o dels documents corresponents que acreditin la realització total o parcial del contracte, sense perjudici del termini especial establert en l'apartat 4 de l'article 110, i si s'hi demora, haurà d'abonar al contractista, a partir del compliment d'aquest termini de dos mesos, l'interès legal dels doblers incrementat en 1,5 punts, de les quantitats que es deuen.'

S'ha plantejat a la UAC de la Conselleria de Presidència quin seria el procediment a seguir i la fórmula de càlcul dels interessos en el cas que s'incorri en demora en el pagament;, per això i a la vista de l'article 99.4 l'UAC es plantegen els dubtes següents:

- 1. Pel que fa als contractes d'obres no hi ha dubte que el termini a partir de quan s'ha de computar la demora és l'expedició de les certificacions d'obres, però respecte de la resta de contractes administratius (serveis, subministraments, consultoria i assistència) l'article 99.4 exposa '...dels documents corresponents que acreditin la realització total o parcial del contracte...' s'ha d'entendre que és a l'expedició de les factures sempre conformades pel director del contracte o per altres tipus de document?*
- 2. Quant a l'aplicació, per la demora en el pagament, de l'interès legal més 1,5 punts sorgeix el dubte de quina és la fórmula d'interès, si s'ha d'aplicar l'interès simple o l'interès compost.*
- 3. En relació amb el procediment i les fases que s'han de tramitar, en l'RDLEGLCAP no s'especifiquen; per tant, a més del que regula aquest Reial decret legislatiu, s'ha de seguir el procediment de la Llei 30/1992, el procediment específic d'indemnitzacions, o un altre?"*

PRESSUPÒSITS D'ADMISSIBILITAT

1r) La pregunta la formula el secretari general tècnic de la Conselleria de Presidència de la CAIB, qui té capacitat per a això en virtut del que estableixen els articles 12.1 del Decret 20/1997, de 7 de febrer, de creació de la Junta Consultiva i 15.1 del seu Reglament d'organització i funcionament, aprovat per Acord del Consell de Govern de 10 de octubre de 1997.

2n) A la sol·licitud s'acompanya l'informe jurídic exigít per l'article 16.3 del Reglament esmentat.

3r) Es compleixen tots els requisits per a l'emissió d'aquest informe.

CONSIDERACIONS JURÍDIQUES

PRIMERA. El primer dubte jurídic que es planteja a la petició de l'interpel·lant és la determinació de l'inici del còmput del termini de 2 mesos perquè sorgeixi l'obligació de l'Administració d'abonament d'interessos per demora, d'acord amb el que preveu l'article 99.4 del text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques (LCAP), quan es tracta de contractes distints al contracte d'obres.

L'article 99.4 de l'LCAP estableix amb claredat la data d'inici del còmput d'aquest termini quan diu:

"...a la data d'expedició de les certificacions d'obres o dels corresponents documents que acreditin la realització total o parcial del contracte..."

I la realització del contracte, és a dir, el compliment, es regula a l'article 110, que diu:

"Article 110 Compliment dels contractes i recepció

- 1. El contracte s'entendrà complit pel contractista quan aquest hagi realitzat, d'acord amb els termes del contracte i a satisfacció de l'Administració, la totalitat del seu objecte.*
- 2. En tot cas, la constatació exigirà per part de l'Administració un acte formal i positiu de recepció o conformitat dins del mes següent d'haver-se produït el lliurament o la realització de l'objecte del contracte, o en el termini que es determini en el plec de clàusules administratives particulars per raó de les característiques de l'objecte del contracte..."*

O sigui, que la data d'inici és la del document que expedeixi l'Administració, acreditatiu de la realització total o parcial del contracte que, d'acord amb l'article 110.2 de l'LCAP, no és altre que el document que reculli l'acte formal i positiu de recepció o conformitat, que necessàriament s'ha d'expedir dins el termini del

mes següent d'haver-se produït el lliurament o realització de l'objecte del contracte (o, si n'és el cas, en el termini que es determini en el plec de clàusules administratives particulars per raó de les característiques de l'objecte del contracte).

Però, a més, a l'àmbit de la CAIB, aquesta obligació que té l'Administració d'expedir el document on consti la conformitat (recepció) es recull a l'article 38 del Decret 102/1998, de 13 de novembre, pel qual es despleguen determinats aspectes de la Llei de finances i de les lleis de pressuposts generals de la CAIB, que disposa:

“Quan no sigui possible un acte material de lliurament per la naturalesa de la prestació, no serà procedent la sol·licitud ni la designació del representant de la Intervenció, en aquests casos s'expedirà certificació de l'òrgan corresponent de la conselleria, acreditatiu que s'ha executat el servei o la prestació d'acord amb les condicions generals i particulars que regeixin el contracte esmentat.”

No es pot entendre, idò, com suggereix el dubte que es planteja la UAC, que l'expedició de les factures sempre conformades pel director del contracte són les que determinen l'inici del termini de demora, sinó que el document a partir del qual s'ha d'iniciar el còmput del termini de demora és el formal de la recepció, que, si n'és el cas i d'acord amb les normes esmentades, se substituirà per l'expedició de certificació de l'òrgan de contractació acreditativa de la conformitat. Documents que s'han d'expedir dins el termini d'un mes des del lliurament o realització del contracte, (o el determinat en el plec) i només després d'haver transcorregut aquest primer termini sense que s'hagin expedit és quan podrien entrar en joc altres documents, (per exemple, la factura) com a indicis de prova de la realització del contracte, a l'objecte d'iniciar el termini de demora, com també, en aquests casos d'incompliment, es podrien iniciar altres còmputs de terminis com el de garantia, d'acord amb el que disposa l'article 47.4 de l'LCAP quan diu que: *“Transcorregut un any des de la data d'acabament del contracte, sense que la recepció formal i la liquidació hagin tengut lloc per causes no imputables al contractista, es procedirà, sense més demora, a la devolució o cancel·lació de les garanties...”*

Això sense perjudici que la certificació de l'òrgan que acrediti la realització del contracte es pugui expedir i estendre, com ocorre en més d'una ocasió, a la mateixa factura presentada pel contractista, sempre que es facin constar els requisits formals necessaris per considerar-la com a tal (data, òrgan que signa, declaració de conformitat de la prestació, etc.)

SEGONA. La qüestió de si l'interès de demora en el pagament del preu a què fa referència l'article 99.4 de l'LCAP ha de ser calculat d'acord amb la fórmula

d'interès simple o interès compost es resol a favor de l'interès simple, atès que ni aquest precepte, ni cap altre de l'LCAP, no estableixen o no especifiquen res respecte d'això, i com afirma el Tribunal Suprem, "*...l'interès simple és implícit com a regla general en el nostre ordenament, mentre que l'interès compost ha de ser pactat expressament.*" (Sentència 02-10-1999) i que "*en el nostre ordenament no hi ha cap norma sobre capitalització d'interessos*". I afegeix que "*...aquesta possibilitat de capitalització d'interessos no està avalada per l'article 921 de la Llei d'enjudiciament civil, ni, molt manco, a l'article 1.109 del Codi civil quan autoritza únicament que 'els interessos vençuts meritaren l'interès legal des que són judicialment reclamats'.*"

En efecte, ni la Llei 24/1984, de 29 de juny, sobre modificació del tipus d'interès legal dels doblers, en la redacció que li dóna la disposició addicional cinquena de la Llei 13/1994, d'1 de juny, d'autonomia del Banco de España, ni les lleis de pressuposts generals de l'Estat que el determinen anualment, ni la Llei general pressupostària (article 36), ni la Llei general tributària (article 58), ni el Codi de comerç (articles 316 a 319 i 341), ni la Llei de repressió de la usura de 23 de juliol de 1908, ni, a nivell autonòmic, la Llei de finances de la CAIB (articles 23 i 27), ni, com ja s'ha dit, el Codi civil, ni la Llei d'enjudiciament civil ni la mateixa Llei de contractes de les administracions públiques, regulen ni estableixen la fórmula de l'interès legal compost o de capitalització dels interessos, sense perjudici de permetre per via contractual en aquells negocis jurídics dispositius *inter partes* la possibilitat de subscriure un pacte d'anatocisme.

TERCERA. La darrera qüestió plantejada per l'escrit del secretari general tècnic de la Conselleria de Presidència demana quin és el procediment que s'ha de seguir per a la reclamació i l'abonament, si n'és el cas, dels interessos de demora, si el de la Llei 30/1992, el procediment específic d'indemnitzacions, o un altre.

L'LCAP no preveu de manera específica el tràmit a seguir per a l'abonament d'aquests interessos. No obstant això, pel que fa als contractes d'obra, el Reglament general de contractació de l'Estat sí que estableix una regulació mínima del procediment a seguir a l'article 114, encara que lògicament feia referència a l'anterior Llei de contractes de l'Estat, on les condicions i els requisits per a la meritació dels interessos no eren els mateixos que ara regula el text refós de l'LCAP (especialment el que fa referència a la intimació necessària del contractista). No obstant això, en allò que no s'hi oposi s'ha d'entendre vigent en aquest aspecte el Reglament, que assenyala com a normes del procediment les indicades en els paràgrafs tercer i quart de l'article 144, que diu:

“L’Administració resoldrà sobre la procedència de l’abonament dels interessos dins el termini de dos mesos, comptadors des del requeriment formulat pel contractista, amb l’informe previ de l’assessoria jurídica del departament, que també dictaminarà sobre les causes que han originat la mora i les responsabilitats a què pugués donar lloc. L’abonament d’interessos es farà efectiu en la liquidació provisional del contracte, amb independència de la corresponent a l’obra i sense perjudici de procedir reglamentàriament a la devolució de la fiança prestada pel contractista.”

Aquestes normes són d’aplicació supletòria per a la resta de contractes, d’acord amb el que diuen l’article 238 del mateix Reglament per als contractes de subministrament, i l’article 1 del Decret 1005/1974, de 4 d’abril, per als contractes de serveis i de consultoria i assistència. I per als aspectes que no s’hi contenen serà aplicable la Llei 30/1992, de 26 de novembre, atès que fixa les regles generals del procediment administratiu comú, per la remissió que, a l’efecte, fan l’article 7 i la disposició addicional setena de l’LCAP.

CONCLUSIONS

1. El termini de dos mesos per a l’abonament dels interessos de demora establerts a l’article 99.4 de l’LCAP, en el cas de contractes diferents al d’obres, comença a partir de l’expedició de l’acta de recepció o del document de conformitat a què fan referència l’article 110.2 de l’LCAP, i l’article 38 del Decret 102/1998, de 13 de novembre, de la CAIB o, si no n’hi ha, transcorregut el termini hàbil per expedir-la sense haver-la efectuada.
2. L’interès legal que s’ha de calcular és l’interès simple.
3. El procediment a seguir és el que regula l’article 144 del Reglament general de contractació de l’Estat i, supletòriament, el general de la Llei 30/1992, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, amb exclusió de les normes del procediment de responsabilitat patrimonial.